

ණය ගැනුම් පිරිවැය සම්බන්ධ ගිණුම්කරණය (LKAS 23)

අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල

- ❖ ණය ගැනුම් පිරිවැය හඳුනා ගැනීම
- ❖ සුදුසුකම් ලබන වත්කම් සඳහා හඳුනාගත යුතු ණය ගැනුම් පිරිවැය හඳුනා ගැනීම
- ❖ ප්‍රාග්ධනික කටයුතු සහ වියදමක් ලෙස හඳුනාගත යුතු ණය ගැනුම් පිරිවැය වෙන්කර හඳුනා ගැනීම.
- ❖ ප්‍රාග්ධනික කල යුතු ණය ගැනුම් පිරිවැය සම්බන්ධව ගිණුම් තැබීම.
- ❖ LKAS - 23 (ණය ගැනුම් පිරිවැය) සම්බන්ධ හෙළිදරව් කිරීම් භාවිතා කිරීම.

1.1 හඳුන්වාදීම

ණය ගැනුම් පිරිවැය යනු ව්‍යාපාරයක් විසින් ණය ගැනීම හා සම්බන්ධව ඇතිවන්නා වූ පොළී සහ අනෙකුත් වියදම්ය. ණය ගැනුම් පිරිවැය යන්නට පහත දැ අන්තර්ගත වේ.

- ❖ සඵල පොළී අනුපාත ක්‍රමය යටතේ ණය ගැනීම් වෙනුවෙන් (උදා: ණය ගැනීම්, ණයකර, බැංකු අයිරා වෙනුවෙන්) දරන ලද පොළී වියදම්
- ❖ LKAS - 17 ට අනුව මූල්‍ය කල්බදු වෙනුවෙන් දරන ලද කල්බදු පොළිය.

LKAS - 23 යටතේ ණය ගැනුම් පිරිවැය සම්බන්ධ ගිණුම්කරණය පිළිබඳව සලකා බලන අතර, මෙම ප්‍රමිතිය යටතේ අදාළ ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධනික කල යුතුද නැතහොත් ලාභ අලාභ ගිණුමේ වියදමක් ලෙස සැලකිය යුතු ද යන්න සලකා බැලේ.

1.2 හඳුනාගැනීම

- LKAS - 23 ට අනුව සුදුසුකම් ලබන වත්කමක් අත්පත්කර ගැනීමේදී, ඉදිකිරීමේදී හෝ නිෂ්පාදනය කිරීමේදී ඇතිවන්නා වූ සෘජුවම අදාළ ණය ගැනුම් පිරිවැය, වත්කමේ පිරිවැයෙහි කොටසක් සේ සලකා ප්‍රාග්ධන ගත කල යුතුය. අනෙකුත් සියළුම ණය ගැනුම් පිරිවැය ඒවා ඇති වූ කාලපරිච්ඡේදයේ වියදමක් සේ සලකා ලා/ලා ගිණුමේ හඳුනාගනී.
- සුදුසුකම් ලබන වත්කමක් යනු විකිණීමට හෝ භාවිතයට ගැනීමට හැකි මට්ටමට සූදානම් කිරීම සඳහා අවශ්‍යයෙන්ම සැලකිය යුතු කාලයක් ගතවන්නා වූ වත්කමය. LKAS - 23 යටතේ "සැලකිය යුතු කාලයක්" යන්න නිර්වචනය කර නොමැත. එම නිසා සැලකිය යුතු කාලයක් යන්නට ඇතුළත් වන කාලය කළමණාකරන මතය අනුව තීරණය වේ.
- සුදුසුකම් ලබන වත්කම් වලට උදාහරණ ලෙස තොග, නිෂ්පාදන පිරියතයන්, විදුලි උත්පාදන බලාගාර, අස්පෘෂ්‍ය වත්කම් සහ ආයෝජන දේපල සලකා බැලිය හැක. නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා අඩු කාල පරිච්ඡේදයක් පමණක් වැයවන වත්කම් සහ තොග සුදුසුකම් ලබන වත්කම් ලෙස නොසලකන අතර, මිලදී ගැනීමේදීම විකිණීම සඳහා හෝ භාවිතය සඳහා සූදානම්ව පවතින වත්කම්ද සුදුසුකම් ලබන වත්කම් ලෙස නොසලකයි.

ප්‍රාග්ධනික කිරීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන ණය ගැනුම් පිරිවැය

ප්‍රාග්ධනික කිරීම සඳහා ණය ගැනුම් පිරිවැය සුදුසුකම් ලැබීම අවස්ථා දෙකක් යටතේ සලකා බැලිය හැකිය. ඒ පහත පරිදිය,

- a) සුදුසුකම් ලබන වත්කමක් අත්පත්කර ගැනීම වෙනුවෙන්ම විශේෂයෙන් ලබාගත් ණය මුදලකට අදාලව. මෙහිදී ප්‍රාග්ධනික කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය වන්නේ සත්‍යවශයෙන්ම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දරන ලද සත්‍ය ණය ගැනුම් පිරිවැයෙන්, අදාල අරමුදල් තාවකාලිකව ආයෝජනය කිරීමෙන් ලද ආදායම අඩුකල පසු ලැබෙන අගයයි.
- b) සුදුසුකම් ලබන වත්කමක් අත්පත් කර ගැනීම වෙනුවෙන් පොදුවේ ලබාගත් ණය මුදල් කිහිපයක අරමුදල් භාවිතයට ගැනීමට අදාලව.

මෙහිදී ප්‍රාග්ධනික කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය තීරණය කල යුතු වන්නේ අදාල සුදුසුකම් ලබන වත්කම අත්පත් කර ගැනීම වෙනුවෙන් දරන ලද අරමුදල්, ප්‍රාග්ධනික කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය අනුපාතයෙන් ගුණ කිරීමෙනි. ප්‍රාග්ධනික කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය අනුපාතය ලෙස සලකන්නේ ව්‍යාපාරයේ සලකා බලන පරිච්ඡේදය පුරා පවතින බර තැබූ සාමාන්‍ය පොළී අනුපාතයයි.

ප්‍රාග්ධනගත කිරීම ආරම්භ කිරීම.

ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධන ගත කිරීම ආරම්භ කල යුතු වන්නේ පහත සුදුසුකම් සපුරාලීමෙන් පසුවය,

- a) වත්කම සඳහා වියදම් දැරීම
  - b) ණය ගැනුම් පිරිවැය දැරීම
  - c) වත්කම එහි අපේක්ෂිත පරිහරණය හෝ විකිණීම සඳහා පිලියෙල කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් සිදුකෙරෙන විට
- වත්කම එහි අපේක්ෂිත පරිහරණය හෝ විකිණීම සඳහා පිලියෙල කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් යන්නට වත්කමේ භෞතික ඉදිකිරීම් කාර්යන් පමණක් අන්තර්ගත නොවන අතර, ඒ සඳහා භෞතික ඉදිකිරීම් කාර්යන් වලට ප්‍රථමයෙන් කල යුතු තාක්ෂණික හා පරිපාලන ක්‍රියාකාරකම් ද අන්තර්ගත වේ. උදාහරණ ලෙස වත්කම භෞතිකව ඉදිකිරීමේ කාර්යන් ආරම්භයට පෙර, ඊට අවශ්‍ය බලපත්‍රයන්ලබා ගැනීම දැක්විය හැකිය.
  - නමුත් අදාල වත්කම කිසිදු නිෂ්පාදනයක් හෝ ඉදිකිරීමේ කාර්යන් ආරම්භයට පෙර, ඊට අදාල වත්කම කිසිදු නිෂ්පාදනයක් හෝ සංවර්ධනය කිරීමක් නොකර අත්පත්කර ගෙන පවත්වාගෙන යාම, මේ යටතට අන්තර්ගත නොවේ. උදාහරණ ලෙස ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සඳහා ඉඩමක් අත්පත්කර ගෙන, අදාල ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම ආරම්භ නොකර තිබෙන කාලපරිච්ඡේදයට අදාල වනණය ගැනුම් පිරිවැය වත්කමේ අගයට ප්‍රාග්ධන ගත කිරීමට සුදුසුකම් නොලබයි.

ප්‍රාග්ධනගත කිරීම අත්හිටුවීම.

ක්‍රියාකාරී සංවර්ධන කටයුතු අතර මැද නවතා ඇති කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධන ගත කිරීම අත්හිටුවිය යුතුය.

ප්‍රාග්ධනගත කිරීම නතර කිරීම.

සුදුසුකම් ලබන වත්කම එහි අපේක්ෂිත පරිහරණය හෝ විකිණීම සඳහා පිලියෙල කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් සියල්ලන්ට පාහේ සම්පූර්ණ කර ඇති විටක, ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධන ගත කිරීම නතර කල යුතුය.

සාමාන්‍යයෙන් වත්කමක භෞතික ඉදිකිරීම් සම්පූර්ණ වූ විට සාමාන්‍ය පරිපාලනමය කටයුතු තවමත් සිදුවෙමින් පැවතියද, එම වත්කම එහි අපේක්ෂිත පරිහරණය හෝ විකිණීම සඳහා සාමාන්‍යයෙන් සූදානම්ය. තවදුරටත් ඉදිකිරීමට ඇත්තේ මිලදී ගන්නාගේ හෝ පරිහරණය කරගන්නාගේ පිරිවිතරයන්ට අනුව අදාල වත්කම පත් කිරීම් වැනි අලංකරණ කටයුතු පමණක් නම්, ක්‍රියාකාරකම් සියල්ලන්ට පාහේ අදාල සුදුසුකම් ලබන වත්කම සම්බන්ධව අවසන් වී ඇති බව හඟවයි.

සුදුසුකම් ලබන වත්කමක ඉදිකිරීම් කොටස් වශයෙන් සම්පූර්ණ කෙරෙන විට එකී එක් එක් කොටස අනෙකුත් කොටස්වල ඉදිකිරීම් කරගෙන යන අතරතුරදී පරිහරණය කල හැකි නම්, එක් එක් කොටස එහි අපේක්ෂිත පරිහරණය හෝ විකිණීම සඳහා පිලියෙල කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් සියල්ලන්ට පාහේ සම්පූර්ණ වූ විට, එම එක් එක් කොටසට අදාල ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධන ගත කිරීම නතර කල යුතුය.

උදාහරණ 01

ඇපලෝ සමාගම විසින් 2015/04/01 දින විදුලි උත්පාදන බලාගාරයක් ව්‍යාපාරයට ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් රු.1,000,000 බැංකු ණයක් ලබාගන්නා ලදී. බැංකු ණයට අදාල පොළී අනුපාතය 10% ක් වන අතර මෙය සඵල පොළී අනුපාතයට සමාන වේ.

මෙම ණය මුදල අප්‍රේල් 01 වන දින ලැබුණු අතර ණය මුදලෙන් රු. 300,000 ක් සුදුසුකම් ලබන වත්කම වෙනුවෙන් භාවිතා කරන ලදී. ඉතිරි මුදල අප්‍රේල් 01 වන දින බැංකු තැන්පතුවක තැන්පත් කරන ලද අතර මේ සඳහා 6% ක වාර්ෂික පොළියක් ලැබීමට නියමිතය. බැංකු තැන්පතුවේ තැන්පත් කරන ලද මුළු මුදලම නැවත 2015/12/31 දින නැවත ලබාගෙන වත්කම ඉදිකිරීමේ නියුතු කොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට ගෙවන ලදී. මෙම දිනයේදීම වත්කම භාවිතයට අවශ්‍ය වන ක්‍රියාකාරකම් සියල්ලන්ම පාහේ සම්පූර්ණ විය. සමාගම විසින් බැංකු ණය 2016/03/31 දින නැවත ගෙවන ලදී. අදාල විදුලි උත්පාදන බලාගාරය භාවිතා කල හැකි තත්වයට පත්වන ලද්දේ 2016/04/01 දිනය.

අවශ්‍යය වන්නේ,

1. සුදුසුකම් ලබන වත්කම සම්බන්ධව 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ප්‍රාග්ධන ගත කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය සහ ආදායම් ප්‍රකාශයේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගත යුතු පොළී වියදම වෙන වෙනම ගණනය කරන්න.
2. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශයේ සහ 2016/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ උදාහරණ පෙන්වන්න.

පිළිතුරු

1. මෙම බැංකු ණය සම්බන්ධව මූල්‍ය පිරිවැය ගණනය කල යුතු වන්නේ 10% ක් වන සඵල පොළී අනුපාතය භාවිතා කරමිනි. ඒ අනුව 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය පිරිවැය වන්නේ රු. 100,000 (රු. මිලියන 1 : 10%) LKAS 23 ට අනුව මෙම ණය සුදුසුකම් ලබන වත්කමක් හා සම්බන්ධව ලබාගත් නිසා මූල්‍ය පිරිවැය (මෙම උදාහරණය අනුවනම් මූල්‍ය පිරිවැයෙන් කොටසක්) ප්‍රාග්ධන ගත කල හැකිය.

LKAS 23 ට අනුව ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධන ගත කිරීම ආරම්භ කල යුතු වන්නේ වත්කම හා සම්බන්ධව වියදම් හා ණය ගැනුම් පිරිවැය දරීම ආරම්භ වූ පසුවය. (එනම් 2015/04/01 දින සිටය.) ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධන ගත යුතු වන්නේ අදාල වන්නට අපේක්ෂිත භාවිතයට අවශ්‍යය වන ක්‍රියාකාරකම් අවසන් වූ පසුවය. (එනම් 2015/12/31 දිනය.) මෙම උදාහරණයට අනුව ණය ගැනුම් පිරිවැය ලෙස ප්‍රාග්ධනික කල හැක්කේ මාස 09 කට අදාල මූල්‍ය පිරිවැයයි. එනම් රු. 75,000 කි (රු. 100,000 : 9/12) ඉතිරි මාස 03ට අදාල මූල්‍ය වියදම ලා/ලා_ගිණුමේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගත යුතුය. LKAS 23 ට අනුව ණය මුදලෙන් ලබාගත් අරමුදල් මගින් ඛනාවකාලික ආයෝජන ආදායමක් ඉපයුවේ නම් එම ආදායම, ප්‍රාග්ධනික කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැයෙන් අඩු කල යුතු අතර, ඉතිරි අගය පමණක් සුදුසුකම් ලබන වත්කමේ පිරිවැයේ කොටසක් ලෙස ප්‍රාග්ධනගත කරයි. මෙම උදාහරණයට අනුව ආයෝජන ආදායම උපයා ඇත්තේ, ප්‍රාග්ධනගත කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය දරා ඇති කලපරිච්ඡේදයේදීම නිසා රු.31,500 ක (රු. 700,000 : 6% : 9/12) ආයෝජන ආදායම ප්‍රාග්ධන ගත කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැයට බැර කරයි.

LKAS 16 ට අනුව මෙම ස්ථාවර වත්කම ක්ෂය කිරීම ආරම්භ කල යුතු වන්නේ අදාල වත්කම භාවිතයට අපේක්ෂා කරන තත්වයට පත් වූ දින සිටය. එනම් 2016/04/01 දින සිටය.

2. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශය(රු.'000)

මූල්‍ය පිරිවැය	(25)
----------------	------

2016/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය(රු.'000)

දේපළ, පිරියත සහ උපකරණ (පිරිවැය + ප්‍රාග්ධනගත කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය) (1,000,000 + 75,000 - 31,500)	1,043.5
---	---------

උදාහරණ 2

ෆැබ්රිකි සමාගමට 2015/04/01 දිනය පහත ණය ගෙවිය යුතුව පැවතුනි.

	නැවත ගෙවිය යුතු දිනය	ණය මුදල (රු)
ණය 1 - 10%	2016/12/31	500,000
ණය 2 - 6%	2018/09/31	300,000
ණය 3 - 8%	2017/03/31	200,000

- ඉහත දක්වා ඇති පොළී අනුපාතයන්, ණය මුදල් වලට අදාළ සඵල පොළී අනුපාතයන්ට සමාන වේ. ආයතනය පහත පරිදි දේපළ, පිරියත සහ උපකරණ ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් මුදල් යොදවන ලදී.

	මුදල (රු)
2015/04/01	400,000
2015/10/01	300,000
2016/01/01	100,000

2016/03/31 දින වන විටත් ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදුකෙරෙමින් පැවතුනි.

අවශ්‍ය වන්නේ,

1. ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධනගත කිරීමට අදාළ පොළී අනුපාතය.
2. ප්‍රාග්ධන ගත කිරීමට සුදුසුකම් ලබන ණය ගැනුම් පිරිවැය.
3. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශය සහ 2016/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ උදාහරණයන්.

පිළිතුරු

1. ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතය = $\frac{\text{මුළු පොළී වියදම}}{\text{බර තැබූ සාමාන්‍යය ණය}}$

ණය	2015/04/01 සිට 2016/03/31 දින දක්වා පැවති ණය මුදල	බර තැබූ සාමාන්‍ය ණය	පොළී අනුපාතය	මූල්‍ය පිරිවැය
ණය 1	500,000	500,000	10%	50,000
ණය 2	300,000	300,000	6%	18,000
ණය 3	200,000	200,000	8%	16,000
		1,000,000		84,000

ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතය = $\frac{84,000}{1,000,000} \times 100$
 = 8.4%

- සටහන - ණය ආපසු ගෙවීමක් කාලපරිච්ඡේදය තුළ සිදු නොවූ නිසා තනි ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතයන් ගණනය ප්‍රමාණවත් වේ. ඒ අනුව කාලපරිච්ඡේදය පුරා ණය මුදලේ වෙනස්වීම් සිදුවූයේ නම් (ණය ආපසු ගෙවීම් සිදුවූයේ නම්) ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාත කිහිපයක් යොදාගැනීමට සිදුවේ.

2. ප්‍රාග්ධනගත කිරීමට සුදුසුකම් ලබන ණය ගැනුම් පිරිවැය

$400,000 \times 8.4\%$	33,600
(රු. 300,000 $\times$ 8.4% $\div$ 6) 12	12,600
(රු. 100,000 $\times$ 8.4% $\div$ 3) 12	2,100
	48,300

3. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශය (රු'000)

මූල්‍ය පිරිවැය (84,000 - 48,300)	35.7
----------------------------------	------

2016/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය (රු'000)

ඉදිකෙරෙමින් පවතින දේපළ, පිරිසිදු සහ උපකරණ (පිරිවැය + ප්‍රාග්ධනගත කල හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය) (800,000 + 48,300)	848.3
ජංගම නොවන වගකීම් 10% ණය 1 6% ණය 2 8% ණය 3	500 300 200

උදාහරණ 3

අමායා PLC 2015/04/01 දින රුපියල් මිලියන 10 ණයක්, 12% පොළී අනුපාතය යටතේ ලබා ගන්නා ලදී. මෙම පොළී අනුපාතය සඵල පොළී අනුපාතයට සමාන වේ. මෙම ණය මුදල නිශ්චිතවම ලබාගන්නා ලද්දේ සාප්පුවක් ලෙස භාවිතයට නව ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීමටය. මෙම ගොඩනැගිල්ල LKAS 23 සඳහන් සුදුසුකම් ලබන වත්කම් යන නිර්වචනය සම්පූර්ණ කරයි. සාප්පුව ඉදිකිරීම 2015/05/01 දින ආරම්භ කරන ලදී. 2016/02/28 දින සාප්පුවේ ඉදිකිරීම් අවසන් කල අතර මෙම දින සිටම සාප්පුව භාවිතා කල හැකි තත්වයට පත්වන ලදී. නමුත් සාප්පුව ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා භාවිතයට ගන්නා ලද්දේ 2016/04/01 දින සිටය. මෙම සාප්පුව ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් රු. මිලියන 12 ක පිරිවැයක් සමාගම විසින් දරන ලදී. සලකාබලන කාලපරිච්ඡේදයේ අමායා සමාගමේ අනෙකුත් සාප්පුවල වෙළඳාම අඩු මට්ටමක පැවති නිසා නව සාප්පුව ඉදිකිරීමේ කටයුතු මාස 02 ක කාලයක් සඳහා (2015 ජූලි සහ අගෝස්තු මාස වල) තාවකාලිකව නවතා තබන ලදී. ණය මුදලෙන් ලබාගත් අරමුදල් 2015 අප්‍රේල් මාසය තුල තාවකාලිකව ආයෝජනය කිරීමෙන් රු.50,000 ක පොළී ආදායමක් උපයන ලදී.

අවශ්‍යය වන්නේ,

1. නව සාප්පු ගොඩනැගිල්ලේ පිරිවැයේ කොටසක් ලෙස 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය තුල ප්‍රාග්ධනගත කල හැකි ශුද්ධ ණය ගැනුම් පිරිවැය සහ කාලපරිච්ඡේදය තුල ලා/ලා ගිණුමේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගත යුතු මූල්‍ය පිරිවැය ගණනය කරන්න.
2. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශයේ සහ 2016/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ උදාහරණ පෙන්වන්න.

පිළිතුරු

1. ණය මුදලට අදාල මූල්‍ය පිරිවැය ගණනය කිරීම සඳහා භාවිතා කළ යුතු වන්නේ 12% සඵල පොළී අනුපාතයයි. ඒ අනුව 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුළු මූල්‍ය පිරිවැය වන්නේ රු. 1,200,000 (රු.මිලියන 10 « 12%) මෙම ණය මුදල අදාල වන්නේ සුදුසුකම් ලබන වත්කමක් සම්බන්ධයෙන් වන නිසා මූල්‍ය පිරිවැය (මෙම උදාහරණයේ නම් මූල්‍ය පිරිවැයෙන් කොටසක්) LKAS 23 අනුව ණය ගැනුම් පිරිවැය ලෙස ප්‍රාග්ධනගත කළ හැකිය.

LKAS 23 ට අනුව ප්‍රාග්ධනගත කිරීම ආරම්භ කළ යුතු වන්නේ වත්කම හා සම්බන්ධ වියදම් හා ණය ගැනුම් පිරිවැය දරීම ආරම්භ වූ පසුවය (2015 මැයි 01). ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධනගත කිරීම නතර කළ යුතු වන්නේ අදාල වත්කම භාවිතයට අවශ්‍යය වන ක්‍රියාකාරකම් අවසන් වූ පසුවය. (එනම් 2016/02/28 දිනය.)

මෙම උදාහරණයට අනුව ණය ගැනුම් පිරිවැය ලෙස ප්‍රාග්ධනගත කළ හැක්කේ මාස 10කට අදාල මූල්‍ය පරිවැයයි. නමුත් ඉදිකිරීමේ කටයුතු තාවකාලිකව නවතා තිබූ මාස 02ක කාලපරිච්ඡේදය තුළදී (2015 ජූලි සහ අගෝස්තු මාසවල) දරන ලද මූල්‍ය පිරිවැය ප්‍රාග්ධනගත කළ නොහැකිය. ඒ අනුව මාස 08කට අදාල ණය ගැනුම් පිරිවැය පමණක් ප්‍රාග්ධනගත කළ හැකිය. එනම් රු.800,000 (රු. 1,200,000 : 8) පමණක් ණය ගැනුම් පිරිවැය ලෙස ප්‍රාග්ධනගත කළ හැකිය.

12

ඉතිරි මාස 04 තුළ දරන ලද රු.400,000 ක මූල්‍ය පිරිවැය ලා/ලා ගිණුමේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගනී. LKAS 23 ට අනුව ණය මුදලෙන් ලබාගත් අරමුදල් මගින් තාවකාලික ආයෝජන ආදායමක් ඉපයුවේ නම් එම ආදායම, ප්‍රාග්ධනගත කළ හැකි ණය ගැනුම් පිරිවැයෙන් අඩු කළ යුතු අතර, ඉතිරි අගය පමණක් ප්‍රාග්ධනගත කරයි. කෙසේ නමුත් මෙම උදාහරණයේදී ආයෝජන ආදායම උපයා ඇත්තේ, ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රාග්ධනගත කරනු ලබන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී නොවේ. එම නිසා රු.50,000 ක ආයෝජන ආදායම් ප්‍රකාශයේ ආදායමක් ලෙස හඳුනාගනී.

LKAS 16 ට අනුව මෙම නව සාප්පු ගොඩනැගිල්ල ක්ෂය කිරීම ආරම්භ කළ යුතු වන්නේ අදාල වත්කම භාවිතයට අපේක්ෂා කරන තත්වය පත් වූ දින සිටය.

2. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශය (රු'000)

ආයෝජන ආදායම	50
මූල්‍ය පිරිවැය	(400)

2016/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය (රු'000)

දේපල, පිරිසික සහ උපකරණ (පිරිවැය + ප්‍රාග්ධනගත කල හැකි ණය ගිනුම් පිරිවැය) (12,000,000 + 800,000)	12,800
<u>ජංගම නොවන වගකීම්</u> 12% ණය	10,000

උදාහරණ 4

Baxter PLC හි 2015/04/01 දිනට පහත ණය පැවතුණි.

	නැවත ගෙවිය යුතු දිනය	ණය මුදල (රු)
ණය 1 - 6%	2016/12/31	300,000
ණය 2 - 8%	2015/09/30	200,000
ණය 3 - 9%	2017/03/31	100,000

❖ ඉහත දක්වා ඇති පොළී අනුපාතයන්, ණය මුදල් වලට අදාළ සඵල පොළී අනුපාතයන්ට සමාන වේ. ආයතනය පහත පරිදි දේපල, පිරිසික සහ උපකරණ ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් මුදල් යොදවන ලදී.

	මුදල (රු)
2015/04/01	300,000
2015/10/01	100,000

2016/03/31 දින වන විටත් ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදුකෙරෙමින් පැවතුණි.

අවශ්‍යය වන්නේ,

1. ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතය
2. ප්‍රාග්ධනගත කිරීමට සුදුසුකම් ලබන ණය ගැනුම් පිරිවැය
3. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශයේ සහ 2016/03/31 දිනට ශේෂ පත්‍රයේ උදාහරණයන්.

පිළිතුරු

1. ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතය $= \frac{\text{මුළු පොළී වියදම}}{\text{බර තැබූ සාමාන්‍ය ණය}}$

ණය	2015/04/01 සිට 2016/03/31 දින දක්වා පැවති ණය මුදල	බර තැබූ සාමාන්‍ය ණය	පොළී අනුපාතය	මූල්‍ය පිරිවැය
ණය 1	300,000	300,000	6%	18,000
ණය 2	$(රු. 200,000 \times \frac{6}{12})$	100,000	8%	8,000
ණය 3	100,000	100,000	9%	9,000
		500,000		35,000

ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතය $= \frac{35,000}{500,000} \ll 100$
 $= 7\%$

ණය	2015/10/01 සිට 2016/03/31 දින දක්වා පැවති ණය මුදල	බර තැබූ සාමාන්‍ය ණය	පොළී අනුපාතය	මූල්‍ය පිරිවැය
ණය 1	$(රු. 300,000 \times \frac{6}{12})$	150,000	6%	9,000
ණය 3	$(රු. 100,000 \times \frac{6}{12})$	50,000	9%	4,500
		200,000		13,500

ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතය $= \frac{13,500}{200,000} \ll 100$
 $= 6.75\%$

2. ප්‍රාග්ධනගත කිරීමට සුදුසුකම් ලබන ණය ගැනුම් පිරිවැය

$300,000 \times 7\%$	21,000
$(රු. 100,000 \div 6.75\% \ll \frac{6}{12})$	3,375
	24,375

3. 2016/03/31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශය (රු'000)

මූල්‍ය පිරිවැය (35,000 - 24,375)	(10.625)
-----------------------------------	----------

2016/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය (රු'000)

දේපල, පිරියත සහ උපකරණ (පිරිවැය + ප්‍රාග්ධනගත කළහැකි ණය ගැනුම් පිරිවැය) (400,000 + 24,375)	424.875
ජංගම නොවන වගකීම් 6% ණය 1 9% ණය 2	300 100

1.3 හෙලිදරව් කිරීම්

ව්‍යාපාරය විසින් පහත කරුනු හෙලිදරව් කල යුතුය.

- a) කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ප්‍රාග්ධනගත කරන ලද ණය ගැනුම් පිරිවැය ප්‍රමාණය
- b) ප්‍රාග්ධනගත කිරීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන ණය ගැනුම් පිරිවැය තීරණය කිරීමට භාවිතා කල ප්‍රාග්ධනගත කිරීමේ අනුපාතය.

1.4 සාරාංශය

මෙම ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිය තුළ ඇතුළත් මූලික කරුණ වන්නේ සුදුසුකම් ලබන වත්කම් ඉදිකිරීම හෝ අත්පත්කර ගැනීම වෙනුවෙන් සෘජුවම අදාල වන ණය ගැනුම් පිරිවැය, අදාල සුදුසුකම් ලබන වත්කමේ පිරිවැයේ කොටසක් ලෙස ප්‍රාග්ධනගත කල යුතු අතර අනෙකුත් ණය ගැනුම් පිරිවැය ආදායම් ප්‍රකාශයේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගනී.